

Basiliek Symbolen

We vroegen aan Marc Van Damme, vertegenwoordiger van het Kunstatelier Arte-Grossé Brugge, ons de vervaardiging van de symbolen van onze Basiliek toe te lichten. Ziehier zijn uitleg.

De Sint-Hermeskerk te Ronse heeft per 16 oktober 2018 de titel van basilica minor gekregen. Deze eretitel werd door Paus Franciscus verleend. Voor de verheffing van de Collegiale Sint-Hermeskerk tot basiliek diende Mgr. Van Looy in april 2018 de officiële aanvraag in.

De Congregatie van de H. Ritus besloot in de 19e eeuw dat een basiliek het conopeum en het tintinnabulum als eretekens (ornamenten) mocht gebruiken.

Het conopeum zou in rood en geel worden uitgevoerd, daar het gebruik van goud voorbehouden is voor de Paus.

De kunstateliers arte/grossé te Brugge kreeg van de Kerkfabriek St.-Hermes de opdracht om de ornamenten conopeum en tintinnabulum te vervaardigen.

Het werd een strijd tegen de tijd maar alles werd toch net op tijd geleverd.

Bovendien werd er ook een ceremonieel vaandel met het basilicaal wapenschild besteld alsook een ovaal bord, eveneens met het basilicaal wapenschild, om aan de balustrade van het doksaal te bevestigen.

1. Conopeum

Het conopeum is een soort half dicht geslagen parasol (hier in een vaste constructie), bestaande uit afwisselend gele en rode stroken stof met onderaan, in telkens de tegenovergestelde kleur, afhangende flappen met geborduurde wapenschilden en/of logo's. Het conopeum wordt bekroond met een (wereld)bol met een kruis, uitgevoerd in messing. Het basilicaal conopeum werd hier uitgevoerd in een rode en gele damast, de vereiste kleuren voor een basilica minor. Rood en geel waren de pauselijke kleuren tot aan Paus Pius VIII. Pius VII bepaalde in 1808 dat voortaan geel en wit de nieuwe pauselijke kleuren zouden zijn. Op de acht flappen werden verschillende wapenschilden en/of logo's geborduurd.

In wijzerzin:

Het nieuw ontworpen wapen van de St.-Hermesbasiliek, een afbeelding van de patroonheilige Sint-Hermes ontworpen door de heer Eric Devos - archivaris van Ronse, het wapenschild van het bisdom Gent, het wapenschild van het Vaticaan, het wapenschild van Paus Franciscus, het wapenschild van Mgr. L. Van Looy - bisschop van Gent en het logo van de parochie Ronse. De bovenzijde van de flappen is afgewerkt met een goudkleurige galon met telkens een smalle, lange kwast in fijne gouddraad tussen de flappen.

De binnenstructuur van het conopeum werd uitgevoerd in gesmeed ijzer.

De draagstok werd uitgevoerd in messing, met messing tussenringen, evenals een in messing gedreven voetsteun.

Enkele afmetingen:

totale hoogte: $\pm 2,70$ m

totale breedte van de achthoek: ± 82 cm x h. 102 cm + de afgeronde afhangende flappen met h. ± 28 cm en br. ± 30 cm

gewicht conopeum (met draagstok): $\pm 14,2$ kg

gewicht voetsteun: $\pm 11,5$ kg

Tegen eventuele regen bij buitengebruik werd eveneens een doorzichtige hoes gemaakt in zware plastic.

2. Tintinnabulum

Het woord tintinnabulum komt van het Latijn en betekent, vrij vertaald, bel of belletje. In de klassieke oudheid verwijst de (kleine) bel, die aan de voordeur gehangen werd, naar de bescherming tegen het kwade.

In het oude testament zijn er aanwijzingen dat er belletjes in de gewaden van de Hogepriesters ingenaaid werden. Hun komst bij de eredienst werd hierdoor aangekondigd.

In de huidige liturgie verwijst het tintinnabulum naar de consecratieklok die gebruikt werd bij elevatie en consecratie van de hostie.

Het belletje, al dan niet met het wapen of afbeelding van de titelheilige, vormt samen met het conopeum de onderscheidingsteken van een basiliek.

Het basilicaal tintinnabulum werd uitgevoerd in messing, met uitzondering van de beeltenis van Sint-Hermes die in massief zilver werd afgegoten van een in de kerk aanwezige ceremoniestaf.

Het bronzen klokje hebben we uit de “reserve” van het bisdom meegekregen.

De draagstok werd uitgevoerd in messing, met messing tussenringen, evenals een in messing gedreven voetsteun.

Enkele afmetingen:

totale hoogte: ± 2,40 m

gewicht tintinnabulum (met draagstok): ± 6,2 kg

gewicht voetsteun: ± 11,5 kg

Over de kunsteliërs arte/grossé te Brugge:

Opgericht in 1783 door de gerenommeerde goudborduurder Jean Grossé, bloeiden de kunsteliërs in de 19e eeuw onder impuls van Louis Grossé verder open met internationale vertakkingen, onder meer in London.

In 1981 wordt het huis Grossé overgenomen door Arte, een kunsteliër met eigentijdse creaties, opgericht door Michel Vernimme in 1973.

arte/grossé blijft onder leiding van Michel Vernimme de nadruk leggen op de continuïteit van het handborduurwerk, voornamelijk bij restauraties.

In 2002 komt Marc Schotte aan het hoofd van de kunsteliërs.

Met de overname in 2005 van “Renaissance Design”, een toonaangevend Noord-Amerikaans liturgisch designateliër, keert het internationale karakter van het bedrijf terug op de voorgrond.

Na het verdwijnen van de Nederlandse firma Stadelmaier eind 2010, heeft arte/grossé de auteursrechten verworven van heel wat Stadelmaier-modellen, die nu verder leven onder de merknaam Kreation Kevelaer.

Recent heeft arte/grossé een nieuwe belangrijke overname gerealiseerd: de Franse sectorgenoot Houssard uit Normandië is in handen gekomen van de familie Schotte en heeft ook een nieuwe naam gekregen: “arte/houssard”.

Dankzij deze overname beschikt arte/grossé naast zijn showroom in Brugge nu ook over een winkel in Parijs en in Poilley, nabij de Mont St.-Michel. Ook dat is een belangrijk gegeven voor de verdere internationalisering.

arte/grossé werd reeds meermaals aangesproken voor de opluistering van grote kerkelijke plechtigheden. Onder meer werd op hun vakmanschap beroep gedaan bij de zaligverklaring

van Pater Damiaan door Z.H. Paus Johannes Paulus II in 1995.

arte/grossé stond ook in voor de verzorging van de plechtigheid bij de inzegening van het huwelijk van Prins Laurent en Claire Coombs en zorgde voor de liturgische omlijsting bij de wijding en aanstelling van Mgr. Harpigny, Mgr. L. Van Looy, Mgr. J. Bonny, aartsbisschop - nu Kardinaal - J. De Kesel, Mgr. L. Aerts en heel recent Mgr. K. Vanhoutte.

In het kader van het internationaal congres "Kom en Zie - Brussel Allerheiligen 2006" werden op vraag van het Belgisch episcopaat 250 kazuifels en 20 monstransen gemaakt op basis van het logo van het congres.

Naar aanleiding van het Pausbezoek aan Washington in september 2015 mocht arte/grossé een groot order leveren: 350 mijters voor de kardinalen, bisschoppen en concelebranten, meer dan 60 kazuifels, dalmatieken en koormantels, maar ook een volledige outfit op maat voor Z.H. Paus Franciscus, inclusief kazuifel en mijter.

Marc Van Damme